

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

**Αριθμός Γνωμοδοτήσεως 399 / 2010
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

Γ΄ Τμήμα

(Συνεδρίαση της 29.11.2010)

Σύνθεση:

Πρόεδρος: Ιωάννης Σακελλαρίου, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ..

Μέλη: Χριστόδουλος Μπότσιος, Ηλίας Ψώνης, Ανδρέας Γραμματικός,
Παναγιώτης Σπανός, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγήτρια: Ευαγγελία Σκαλτσά, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ..

* * *

Αρ. Πρωτ. Ερωτήματος: 91379/Γ2/23-7-2010 της Διεύθυνσης Σπουδών
Δ/θμιας Εκπαίδευσης, Τμήμα Γ΄ του Υπουργείου
Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων.

Περίληψη Ερωτήματος: Ερωτάται, αν σε περίπτωση υιοθεσίας πρέπει να
εκδίδεται νέος απολυτήριο τίτλος ή αν στο
αποδεικτικό απολύσεως πρέπει να
αναγράφονται τα νέα στοιχεία του υιοθετημένου.

* * *

Επί του ανωτέρω ερωτήματος το Γ΄ Τμήμα Ν.Σ.Κ. γνωμοδότησε τα ακόλουθα:

Ι. 1. Στη διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 13 του Ν. 344/1976 «περί ληξιαρχικών πράξεων» (ΦΕΚ Α΄ - 143) ορίζεται ότι «προς διόρθωσιν ληξιαρχικής πράξεως απαιτείται τελεσίδικος δικαστική απόφασις».

Στη διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 14 του ίδιου νόμου όπως αντικαταστάθηκε από την παρ. 6 του άρθρου 14 του Ν.2503/1997 (ΦΕΚ Α΄-107) ορίζεται ότι: «Μεταβολές που επέρχονται στην κατάσταση του φυσικού προσώπου μετά τη σύνταξη των ληξιαρχικών πράξεων, ένεκα νομιμοποίησης, αναγνώρισης, αποκήρυξης, αμφισβήτησης, προσβολής της πατρότητας, υιοθεσίας τέκνου και λύση υιοθεσίας, διαζυγίου, ακύρωσης γάμου, προσθήκης ή μεταβολής ονόματος, επωνύμου, ιθαγένειας, θρησκεύματος ή αλλαγής φύλου καταχωρίζονται στο περιθώριο της οικείας ληξιαρχικής πράξης μέσα σε ένα μήνα αφότου αυτές οι μεταβολές έλαβαν χώρα.».

2. Στις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 54 του Β.Δ. της 20 Ιουνίου / 8 Ιουλίου 1955 «Περί των εγγραφών, μετεγγραφών, ποινών, εξετάσεων μαθητών σχολείων Μέσης Εκπαιδεύσεως» (ΦΕΚ Α΄ - 173) ορίζεται ότι:

«1. Οι υπό των σχολείων Μέσης Εκπαιδεύσεως εκδιδόμενοι τίτλοι σπουδών συντάσσονται ως ακολούθως:

α) Εις πτυχία, απολυτήρια, ενδεικτικά και αποδεικτικά σπουδών εν γένει «σχολικής χρήσεως» αναγράφεται κάτωθεν του τίτλου του σχολείου και του είδους του τίτλου σπουδών, το σχολικόν έτος καθ' ό εκδίδεται ο τίτλος σπουδών. Εις το αριστερόν μέρος, οι αριθμοί μαθητολογίου, βιβλίου σπουδών και πτυχίου ή απολυτηρίου ή ενδεικτικού ή αποδεικτικού. Εις το κείμενον αναγράφεται το ονοματεπώνυμον του μαθητού, το όνομα του πατρός και το επάγγελμα αυτού, ο τόπος καταγωγής του μαθητού ...

β) Εις τα αποδεικτικά μετεγγραφής τα οποία χορηγούνται συμφώνως προς τας εκ των κειμένων διατάξεων απορρέουσας διατυπώσεις αναγράφεται...

γ) Εις τα δι' εξωσχολικήν χρήσιν αποδεικτικά σπουδών μετά το κείμενον και προ της χρονολογίας αναγράφεται η φράσις «δι' εξωσχολικήν χρήσιν» εις δε τα απολυτήρια ή αποδεικτικά απολύσεως δεν αναγράφεται η φράσις «δια σχολικήν χρήσιν» ή «δι' εξωσχολικήν χρήσιν.».

δ) ... ε) Οι παντός είδους εκδιδόμενοι τίτλοι σπουδών φέρουν τας υπογραφάς των μελών του καθηγητικού συλλόγου πλην των δεδικαιολογημένως απουσιαζόντων.».

ζ) Απολυτήρια και αποδεικτικά απολυθέντων μαθητών ως και αποδεικτικά εξωσχολικής χρήσεως ή μετεγγραφής απασών των τάξεων δέον να φέρωσι την φωτογραφίαν του μαθητού κεκυρωμένην υπό του Διευθυντού του σχολείου, **επιτρεπομένης της εκδόσεως αποδεικτικών απολύσεων περισσότερων του ενός και άνευ ουδενός περιορισμού».**

Περαιτέρω στη διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 31 του Π.Δ/τος 60/2006 «Αξιολόγηση των μαθητών του Ενιαίου Λυκείου» (ΦΕΚ Α΄ - 65) ορίζεται ότι το απολυτήριο του Ενιαίου Λυκείου εκδίδεται μία φορά και δεν αλλάζει.

3. Σύμφωνα με το άρθρο 1559 Α.Κ., όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 1 του Ν. 2447/1996 «Τροποποίηση ΑΚ – Υιοθεσία – Επιτροπεία κλπ.» (ΦΕΚ Α΄ - 278). «Η υιοθεσία ανηλίκων τηρείται μυστική. Στις περιπτώσεις της δεύτερης παραγράφου του άρθρου 1550 καθώς και του άρθρου 1552 η μυστικότητα ισχύει και έναντι των φυσικών γονέων.

Το θετό τέκνο έχει μετά την ενηλικίωσή του το δικαίωμα να πληροφορείται πλήρως από τους θετούς γονείς και από κάθε αρμόδια αρχή τα στοιχεία των φυσικών γονέων του.».

Στη διάταξη του άρθρου 9 Ν. 2447/1996 (ΦΕΚ Α΄ - 278) ορίζεται ότι: «Σε όλη τη διαδικασία τέλεσης υιοθεσίας ανηλίκου και ύστερα από αυτήν, απαγορεύεται η δημοσίευση ή διερεύνηση στοιχείων ή γεγονότων ικανών να αποκαλύψουν την υιοθεσία και τα ατομικά χαρακτηριστικά της. Η τήρηση της εχεμύθειας ως προς τα πρόσωπα των θετών γονέων του θετού τέκνου και των φυσικών γονέων του αποτελεί υπηρεσιακό καθήκον των δικαστών, την κοινωνικήν υπηρεσίαν ή οργανώσεων καθώς και των όποιων άλλων υπαλλήλων αναμείχθηκαν στην υιοθεσία ή έλαβαν οπωσδήποτε γνώση της τέλεσής της με την ευκαιρία της άσκησης των καθηκόντων τους. Η δεύτερη παράγραφος του άρθρου 1559 Α.Κ. δεν θίγεται.».

Εξ άλλου στη διάταξη του άρθρου 1582 Α.Κ. ορίζεται ότι: «Το θετό τέκνο παίρνει το επώνυμο του θετού γονέα. Έχει όμως δικαίωμα όταν ενηλικιωθεί, να προσθέσει και το πριν από την υιοθεσία επώνυμό του ...».

4. Στη διάταξη του άρθρου 2 Ν. 2472/1997 «Προστασία του ατόμου από την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων» (ΦΕΚ Α΄ - 50) προβλέπεται ότι:

«Για τους σκοπούς του παρόντος νόμου νοούνται ως:

α) Δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, κάθε πληροφορία που αναφέρεται στο υποκείμενο των δεδομένων...

β) «Ευαίσθητα δεδομένα» τα δεδομένα που αφορούν στη φυλετική ή εθνική προέλευση, στα πολιτικά φρονήματα, στις θρησκευτικές ή φιλοσοφικές πεποιθήσεις, στη συμμετοχή σε συνδικαλιστική οργάνωση, στην υγεία, στην κοινωνική πρόνοια και στην ερωτική ζωή στα σχετικά με ποινικές διώξεις ...».

* * *

II. Από τις προεκτεθείσες διατάξεις ερμηνευόμενες αυτοτελώς και σε συνδυασμό μεταξύ τους συνάγονται τα ακόλουθα:

Από τις διατάξεις του Ν. 344/1976 προκύπτει ότι οι μεταβολές που επέρχονται στην κατάσταση του φυσικού προσώπου μετά την σύνταξη των ληξιαρχικών πράξεων συνεπεία νομιμοποίησης αμφισβήτησης αναγνώρισης κλπ. της πατρότητας, υιοθεσίας τέκνου, ως και πάσης άλλης αλλαγής προερχόμενης από διάταξη νόμου και μετά από την τήρηση της προβλεπόμενης διαδικασίας καταχωρίζεται στο περιθώριο της οικείας ληξιαρχικής πράξης μέσα σε ένα μήνα αφότου οι μεταβολές αυτές έλαβαν χώρα.

Επομένως, εφ' όσον επέλθει νομίμως η αλλαγή των στοιχείων της ταυτότητας προσώπου και καταχωρισθούν οι μεταβολές κατά την ως άνω προβλεπόμενη διαδικασία από της επελεύσεως της αλλαγής και εντεύθεν το πρόσωπο αυτό φέρει τα νέα στοιχεία ταυτότητας τα οποία χρησιμοποιεί ενώπιον των Αρχών και στις συναλλαγές με τα οποία καθίσταται γνωστό στην κοινωνία, κάθε δε πιστοποιητικό που θα χορηγείται αιτήσει του ενδιαφερομένου θα εκδίδεται με το νέο επώνυμο ή πατρώνυμο ή οποιοδήποτε στοιχείο της επελθούσας μεταβολής.

Περαιτέρω στις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 54 του Β. Δ/τος της 20-6/8-7-1995 προσδιορίζεται ο τρόπος συντάξεως και τα στοιχεία που πρέπει να περιέχουν οι τίτλοι σπουδών.

Οι εκδιδόμενοι τίτλοι σπουδών και επομένως και οι απολυτήριοι πλην των άλλων στοιχείων φέρουν απαραίτητως τις υπογραφές των μελών του

συλλόγου καθηγητών του συγκεκριμένου σχολικού έτους, εκτός των δεδικοιολογημένως απουσιαζόντων. Τα αποδεικτικά σπουδών εξωσχολικής χρήσεως ή μετεγγραφής φέρουν απαραίτητως την φωτογραφία του μαθητού επικυρωμένη υπό του Διευθυντού του σχολείου, επιτρεπομένης της εκδόσεως αποδεικτικών απολύσεων περισσοτέρων του ενός και άνευ ουδενός περιορισμού, ενώ **απολυτήριοις τίτλος εκδίδεται μόνον ένας.**

Συνεπώς σε περίπτωση επελθούσας μεταβολής των στοιχείων του απολυθέντος μαθητού, λόγω αλλαγής ονόματος επωνύμου ή καταστάσεως αυτού δύναμι δικαστικής αποφάσεως δεν προβλέπεται η έκδοση νέου απολυτηρίου τίτλου σε αντικατάσταση του παλαιού (βλ. και Γνωμ. Ν.Σ.Κ. 334/1996).

Εξ άλλου, μετά την κύρωση ως κώδικα του Ν. 2447/1996 επήλθαν ορισμένες αλλαγές στο δίκαιο της υιοθεσίας, στην επιτροπεία ανηλίκων και σε συναφείς προστατευτικούς θεσμούς. Ειδικότερα η υιοθεσία των ανηλίκων τηρείται μυστική, ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις (αρθ. 1550, παρ. 2, 1552 ΑΚ) η μυστικότητα ισχύει και έναντι των φυσικών γονέων.

Το θετό τέκνο έχει μετά την ενηλικίωσή του το δικαίωμα να πληροφορείται πλήρως από τους θετούς γονείς και από κάθε αρμόδια αρχή τα στοιχεία των φυσικών γονέων του.

Ενόψει της μυστικότητας της υιοθεσίας ανηλίκων τηρείται σε κάθε Πρωτοδικείο απόρρητο βιβλίο στο οποίο καταχωρίζονται τα πραγματικά ονοματεπώνυμα αυτών που υιοθετούνται και των θετών γονέων τους, η δικαστική απόφαση με την οποία τελέσθηκε η υιοθεσία καθώς και όσα άλλα στοιχεία είναι απαραίτητα ανάλογα με την περίπτωση (βλ. 3/1997 ΓΝΜΔ ΕΙΣ Πρ. Θεσσαλ. Αρχ. Ν. 2000, 876).

Εξ άλλου, από τις ως άνω διατάξεις του ΑΚ συνάγεται, όπως έχει ήδη κριθεί (βλ. Σ.τ.Ε. 2194/2010, 4473/1995) ότι ο υιοθετηθείς οφείλει να διατηρήσει πάντοτε το επώνυμο του θετού γονέα.

Περαιτέρω η οικογενειακή σχέση της υιοθεσίας αποτελεί δεδομένο προσωπικού χαρακτήρα, η επεξεργασία του οποίου πρέπει να συνδέεται με ορισμένο νόμιμο σκοπό (βλ. 143/2001 απόφαση της Αρχής Προστασίας δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα).

III. Εν προκειμένω, όπως προκύπτει από το ανωτέρω έγγραφο της ερωτώσας υπηρεσίας η Διοίκηση για το κρίσιμο ζήτημα εφαρμόζει την με αρ. πρωτ. 3875/Γ2/22-6-2001 εγκύκλιο με θέμα «αλλαγή στοιχείων σε απολυτήριους τίτλους» στην οποία αναφέρεται γενικώς ότι: «σε κάθε περίπτωση, όπως αλλαγή κυρίου ονόματος λόγω βάπτισης, **αλλαγή επιθέτου λόγω υιοθεσίας, αλλαγή αριθμού μητρώου αρρένων, διόρθωση ονομάτων λόγω λανθασμένης μετάφρασης για τους αλλοδαπούς, διόρθωση στοιχείων που λανθασμένα έχουν καταχωρισθεί κατά την πρώτη εγγραφή, άλλος απολυτήριος τίτλος δεν εκδίδεται.**

Στα αποδεικτικά απόλυσης, όμως, που θα εκδοθούν μετά τις τυχόν αλλαγές θα αναγράφονται τα διορθωμένα στοιχεία με επισημειωματική πράξη με την οποία θα φαίνεται ο τρόπος και ο λόγος της αλλαγής των στοιχείων αυτών. Παράλληλα θα συντάσσεται σχετικό πρακτικό στο βιβλίο πράξεων του συλλόγου των διδασκόντων καθηγητών και θα διορθώνονται τα στοιχεία και στο μητρώο επίσης με επισημειωματική πράξη».

* * *

IV. Σύμφωνα με όσα προεκτέθηκαν δεν είναι δυνατή η έκδοση νέου απολυτήριου τίτλου σε καμμία περίπτωση αλλαγής των στοιχείων απολυθέντων μαθητών και επομένως και στην περίπτωση επελθούσας μεταβολής λόγω υιοθεσίας, αφού δεν προβλέπεται η έκδοση άλλου απολυτήριου τίτλου σπουδών σε αντικατάσταση πρωτοτύπου.

Στα αποδεικτικά, όμως, απόλυσης που εκδίδονται μετά την υιοθεσία πρέπει να αναγράφονται μόνον τα νέα στοιχεία ταυτότητας που απέκτησε ο υιοθετούμενος δια της νομίμου διαδικασίας, χωρίς καμμία αναφορά των παλαιών και χωρίς μνεία του λόγου μεταβολής, εφόσον δηλώσει ότι δεν επιθυμεί την κοινοποίηση των στοιχείων αυτών. Έτσι διασφαλίζεται το απόρρητο της υιοθεσίας και το καθήκον εχεμύθειας που επιβάλλουν οι σχετικές διατάξεις. Η αναγραφή των προβλεπόμενων από την ανωτέρω εγκύκλιο στοιχείων (του γεγονότος της υιοθεσίας και των παλαιότερων στοιχείων του μαθητή) στο αποδεικτικό απόλυσης υπερακοντίζει τον σκοπό του νόμου για τον οποίο εκδίδεται το έγγραφο αυτό, που είναι η βεβαίωση της επιτυχούς φοίτησης του μαθητή στο συγκεκριμένο σχολικό έτος και είναι αντίθετη προς τη νομοθετικά κατοχυρωμένη αρχή της μυστικότητας της υιοθεσίας.

Επισημαίνεται ότι η σύνδεση του αποδεικτικού απόλυσης με τα ως άνω στοιχεία με τον απολυτήριο τίτλο που έχει εκδοθεί προ της υιοθεσίας μπορεί να διασφαλισθεί με αναφορά στο αποδεικτικό απόλυσης του απολυτηρίου και του μητρώου φοίτησης του μαθητή με παράλληλη καταχώρηση με επισημειωματική πράξη στο μητρώο της επελθούσας μεταβολής των στοιχείων, λόγω της υιοθεσίας. Έτσι αποφεύγεται η αναφορά του γεγονότος της υιοθεσίας στο αποδεικτικό απόλυσης που είναι πιστοποιητικό ευρείας χρήσης και τηρούνται οι νομοθετικές διατάξεις που επιβάλλουν την μυστικότητα και την μη δημοσιοποίηση των προσωπικών στοιχείων αυτής.

* * *

V. Εν όψει των προεκτεθέντων διατάξεων δεν είναι δυνατή η έκδοση νέου απολυτηρίου τίτλου σε περίπτωση υιοθεσίας.

Στα εκδιδόμενα, όμως, αποδεικτικά απόλυσης μετά την τέλεση της υιοθεσίας πρέπει να αναγράφονται τα νέα στοιχεία του υιοθετημένου που απέκτησε δια της νομίμου διαδικασίας, χωρίς επισημειωματική πράξη με αναφορά του λόγου μεταβολής, υπό την προϋπόθεση ότι θα διασφαλίζεται η σύνδεση του αποδεικτικού απόλυσης με τον απολυτήριο τίτλο κατά τον τρόπο που προεκτέθηκε.-

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα

Ο Πρόεδρος του Τμήματος

ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ

Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Η Εισηγήτρια

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΣΚΑΛΤΣΑ

Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.